

Dikenden Sığınak

Thorn Shelter

Želimir Žilnik, bi'bak, DiasporaTürk, Özlem Sarıyıldız, Cana Bilir-Meier & Semra Ertan

14 Ekim - 19 Aralık 2021
14 October - 19 December 2021

Hazırlayanlar | prepared by Erden Kosova, Marina Papazyan, Mert Sarısu

Teşekkürler | Thanks to Eli Bensusan, Sezgin Boynik, Kadir Çelik, Aslı Çetinkaya, Aren Findık, Asena Günel, Banu Karaca, Osman Kavala, Sarita Matijević, Omiros Papazyan, Turan Tayan, Misafir işçi aileleri | Families of guest workers

Destekleyenler | Supported by

FAI

RED THREAD

DEPO
www.depoistanbul.net

Türkiye ve Almanya arasında imzalanan İşgücü Anlaşması'nın 60. yıl dönümüne denk gelen 2021 yılı boyunca konuya değinen çok sayıda etkinlik düzenleniyor. Geriye dönüp bakıldığında, iki devlet arasında alınmış ve milyonlarca insanın hayatını doğrudan etkilemiş olan 1961 tarihli kararın nasıl hatırlanması gerektiği konusunda hâlen tereddütler mevcut. Emek gücü olarak tanımlanmış insanların hükümetler tarafından araçsallaştırılmış ve istatistikî malzeme olarak görülmüş olmalarının yanı sıra, yaşanan zorluk, acı ve gerilimler dikkate alındığında “kutlama” sözcüğünü kullanmak hayli zor görünüyor. Almanya’da yaşayan Türkiye kökenli insanlar arasında artık üçüncü, hatta dördüncü kuşağın oluştuğu, ciddi ölçekte sosyolojik farklılaşmaların; deneyimler, kültürel üretimler ve kimliklerin inşası konusunda büyük bir zenginliğin ortaya çıktığı günümüzde, bu sosyal gerçekliği temsil alanında görünür kılmak güçlüğünü koruyor.

Almanya'daki sağcı politik zeminin giderek inkârcılığa, dışlayıcılığa ve saldırganlığa yaklaştığı, kültürel çeşitlenmeyi bir tür kirlenme veya bozulma olarak tanımladığı görüldüğü. Öte yandan, Türkiye tarafının da Almanya’da oluşmuş farklı öznellikleri, iç ve dış politikaya yönelik manevralarda yekpare bir bütünlük olarak sunarak kullanmaya çalıştığı fark ediliyor. İnsani ilişkilerde yaşanan dinamik etkileşime rağmen, Almanya'daki Türkiye kökenlilerin güncel sorunlarına, politik tartışmalarına ve kültürel üretimlerine yönelik Türkiye’de derin bir bilgisizlik de söz konusu.

Dikenden Sığınak, Yugoslav Kara Dalga sinemasının önde gelen yönetmenlerinden **Želimir Žilnik**’in *Inventur - Metzstrasse 11* (1975) başlıklı çalışmasıyla açılıyor. Münih’teki bir apartmanın sakinleri, binanın iç merdivenlerinde kendilerini kısaca tanıtıyor ve içinde yaşadıkları ekonomik ve sosyal koşullar hakkında bilgi veriyorlar. Türkiye, Yunanistan, İtalya gibi ülkelerden gelen “misafir işçiler”in yanı sıra, aile birleşimi ile onlara katılan eşler ve çocuklarla, alt sınıflardan Almanlar bu dinamik dönüşüm sürecinde yan yana geliyor. Film, aynı zamanda 1973 Petrol Krizi’nin emek piyasası üzerindeki olumsuz etkilerine ve oluşan işsizlikle birlikte misafir işçilerin içine girdiği güvensizliğin koşullarına da işaret ediyor.

2014 yılından bu yana Berlin’de bağımsız bir proje mekânı olarak faaliyet gösteren **bi’bak**, sergiye daha önce gerçekleştirdikleri iki ayrı yerleştirmeden alıntılarla katılıyor. *Lütfen Geri Sarın* (2019), Almanya’da yaşayan Türkiyeliler arasında 80’li yıllarda gelişen video film sektörünü konu alırken, *Sıla Yolu* (2016-17) isimli projeleri, bu insanların Türkiye’ye tatile gitmek için sıklıkla kullandığı E5

karayolu üzerinde yaşadıkları deneyimleri ele alıyor. Her iki çalışma da coğrafyalar arasındaki bölünmüşlük içinde geliştirilen yaşam pratikleri ve kültürel stratejileri görünür kıyor.

Sosyal medyadaki paylaşımlarıyla geniş bir izleyici kitlesine temas etmeyi başarmış **DiasporaTürk** adlı kolektif proje, Türkiye’den yurtdışına yaşanan göç üzerine gerçekleştirilen uzun soluklu araştırmalarından bir kesit sunuyor. İki ayrı devletin bürokrasileri ile emekçiler arasındaki ilişkiye dair izler taşıyan işçi pasaportlarını ana motif olarak ele alan duvar yerleştirmesi, misafir işçilerin içinden geçtikleri çeşitli yaşam evrelerine ve yasal statülere dair ipuçları sunuyor.

Özlem Sarıyıldız’ın hâlen devam etmekte olan sözlü tarih çalışmasından alıntılanan *Bak, İyi Dinle* (2021) adlı çalışması, Almanya’ya tek başlarına göç etmiş üç emekçi kadının yıllara yayılan deneyimlerini aktarıyor. Sarıyıldız’ın *Welcomed to Germany?* (2018) başlıklı video çalışması ise son dönemde siyasal baskının etkisiyle oluşan “yeni dalga” göç ile birlikte Almanya’ya yerleşmiş insanların beklentilerine, karşılaştıkları sorunlara, geliştirdikleri çözüm stratejilerine ve içinden geçtikleri dönüşüm sürecine ışık tutuyor.

Sergide, sanatçı **Cana Bilir-Meier** ile teyzesi şair **Semra Ertan**’ın çalışmaları bir araya geliyor. 1982 yılında Almanya’daki kurumsallaşmış ırkçılığı ve yabancı düşmanlığını protesto etmek amacıyla kamusal alanda hayatına son veren Semra Ertan’ın anısı ve şiirleri, ailesinin büyük gayretleriyle ve Cana Bilir-Meier’in aile arşivinden yola çıkarak gerçekleştirdiği yapıtlarla canlı tutuluyor.

Dikenden Sığınak, **Red Thread** adlı e-derginin önümüzdeki aylarda yayınlanacak olan 6. sayısına hazırlık niteliği de taşımakta. Serginin Almanya’ya gönderilen işçilerin muayene edildiği Tophane’deki irtibat bürosunun yanı başında olan Tütün Deposu binasında gerçekleşmesi de ayrı bir tarihsel öneme sahip. Sergide, daha uzun yıllar tartışılacak bu çerçevenin geçmişine dair bir hatırlama pratiği sunabildiğimizi umuyoruz.

Erden Kosova

2021 marks the 60th anniversary of the bilateral Recruitment Agreement between Germany and Turkey, with numerous events being organised around the topic. In retrospect, there are still hesitations on how the historical decision taken in 1961 by the two countries, which has irreversibly affected the lives of millions of people, ought to be remembered. It is rather difficult to use the phrase “celebration” in this context, considering the hardship, pain and tension experienced, as well as the ways people have been reduced to their labour power, instrumentalised and regarded as statistical material by governments. Making this social reality visible in the field of representation remains difficult even today, as there are third, and even fourth generation people from Turkey living in Germany, among which serious sociological differences, a great wealth of experience, cultural production and identity construction has emerged.

One can observe the right-wing politics in Germany nearing increasingly closer to denialism, ostracisation and aggression, characterising cultural diversity as contamination and/or degeneration. On the other hand, it is of notice that Turkey attempts to exploit the different subjectivities emanating in Germany by portraying them as a monolithic totality in their domestic and international political maneuvers. Despite the dynamism of interactions in personal relationships, there is also a deep ignorance in Turkey regarding the current problems, political debates and cultural production of people from Turkey living in Germany.

Thorn Shelter opens up with *Inventur - Metzstrasse 11* (1975), a video work by **Želimir Žilnik**, who is one of the most prominent directors of Yugoslav Black Wave cinema. In the film, the residents of an apartment building in Munich introduce themselves briefly on the staircase, giving basic information on their economic and social conditions. “Guest workers” from countries such as Turkey, Greece and Italy, with their spouses and children who would have joined them through family reunification, come in contact with German people from lower classes during this transformative period for Germany. The work also hints at the first negative effects of the 1973 Oil Crisis on the labour market, and the resulting destabilisation of the guest workers’ working conditions.

Established in 2014, the independent project space **bi’bak** has since concentrated on the notion of migration. They take part in the exhibition with excerpts from two installations they have previously exhibited. *Please Rewind* (2019), a research-based work, investigates the video culture which had flourished in the 80s amongst people

1 Želimir Žilnik <i>Inventur - Metzstrasse 11</i> , 1975 Tek kanallı video, 8’57”	<i>Inventur - Metzstrasse 11</i> , 1975 Single channel video, 8’57”
2 bi’bak Malve Lippmann ve Can Sungu Alıntılanan işler	Malve Lippmann and Can Sungu Fragments from
<i>Lütfen Geri Sarın</i> , 2019 Tek kanallı video, 26’41” VHS kutuları	<i>Please Rewind</i> , 2019 Single channel video, 26’41” VHS cases
<i>Sıla Yolu</i> , 2016-17 Tek kanallı video, 24’50” Farklı boyutlarda buluntu objeler	<i>Sıla Yolu</i> , 2016-17 Single channel video, 24’50” Found objects, variable dimensions
3 DiasporaTürk <i>Pasaport</i> , 2021 DiasporaTürk arşivinden işçi pasaportları ve fotoğraflar	<i>Passport</i> , 2021 Workers’ passports and images from the archive of DiasporaTürk
4 Özlem Sarıyıldız <i>Bak, İyi Dinle</i> , 2021 Tek kanallı video, 48’29”	<i>Look, Listen Carefully</i> , 2021 Single channel video, 48’29”
<i>Welcomed To Germany?</i> , 2018 Tek kanallı video, 25’00”	<i>Welcomed To Germany?</i> , 2018 Single channel video, 25’00”
5 Cana Bilir-Meier <i>Kendi Sesi</i> , 2016 Ses enstalasyonu, 39’47” Ses döküm kitabı, 70 sayfa Türkçe, Almanca, İngilizce	<i>Her Own Voice / Ihre eigene Stimme</i> , 2016 Audio installation, 39’47” Transcription book, 70 pages Turkish, German, English
<i>Semra Ertan</i> , 2013 Kısa film, 7’	<i>Semra Ertan</i> , 2013 Short film, 7’
Semra Ertan <i>Benim Adım Yabancı - Şiirler</i> , 2020 Kapak tasarımı: El Boum Jasmina El Bouamraoui Poster tasarımı: Cana Bilir-Meier Hazırlayanlar: Zühal Bilir-Meier & Cana Bilir-Meier Yayımlayan: Edition Assemblage	<i>Mein Name ist Ausländer - Gedichte</i> , 2020 Cover design: El Boum Jasmina El Bouamraoui Poster design: Cana Bilir-Meier Editors: Zühal Bilir-Meier & Cana Bilir-Meier Published by: Edition Assemblage

from Turkey living in Germany, the long term road-project *Sıla Yolu* (2016-17) deals with the experiences people had on the E5 highway, which they often used when travelling back to Turkey. Both works trace the living practices, cultural strategies and the fragmented sense of belonging emerging from and between disparate geographies.

Through their long term engagement with the issue of emigration from Turkey, the collective research-project **DiasporaTürk** has reached wide audiences on social media. Their wall installation, whose main motif is workers’ passports, reveals how the workers’ relationship with the two different states’ bureaucracies, displaying the numerous phases of life and legal statuses migrant workers have gone through.

As part of **Özlem Sarıyıldız**’s ongoing oral history study, *Look, Listen Carefully* (2021) conveys the years-long experience of three working-class women who emigrated from Turkey to Germany on their own. Sarıyıldız’s second video work in the exhibition, titled *Welcomed to Germany?* (2018) centers around people who have moved to Germany in recent years, considered to be part of a “new wave” immigration due to political pressures, shedding lights on their experiences, the problems they face, the solution strategies they have developed and the transformation process they have gone through.

The exhibition also brings together works by the artist **Cana Bilir-Meier** and her aunt, the poet **Semra Ertan**. The memory and poems of Semra Ertan, who ended her life publicly in order to protest Germany’s institutionalised racism and xenophobia in 1982, are kept alive with great efforts by her family and works Cana Bilir-Meier has been making in relation to the archive of their family.

Thorn Shelter functions as a preparatory step for the 6th issue of the e-journal **Red Thread**, which will be published in the coming months. The exhibition taking place in the former Tobacco Warehouse near the liaison office in Tophane, where the workers who were sent to Germany were examined, is also of historical importance. We hope that the exhibition will offer a practice of remembrance on the history of this framework, which will undoubtedly continue to be discussed for many years to come.

Erden Kosova

bi'bak'ın arşivinden fotoğraflar, (önde) isimsiz (1971, Berlin).
Photos from the archive of bi'bak, (in front) untitled (1971, Berlin).